

Magistrale Hélène Devos in meesterwerk van Tsjechov

RECENSIE

DE MEEUW

door **Sonja de Jong**

AMSTERDAM – Gaat *De meeuw* van Tsjechov nu over blinde ambitie, ambitie waar alles – liefde en solidariteit – voor moet wijken? Of gaat het om de strijd tussen generaties, de oude generatie die plaats moet maken voor de aanstormende garde?

Vele critici hebben er hun mening over gegeven en zijn het nooit eens geworden. Maar voor regisseur Thomas Ostermeier steekt één thema boven die andere uit: liefde. Zijn belangrijkste troef daarbij is Hélène Devos, die in de rol van Nina op magistrale wijze de vleesgeworden onschuld neerzet. Geen bijbedoelingen, geen slinkse opzet, maar slechts liefde is het wat zij uitstraalt.

Wat is ze mooi, de tengere Devos in haar grove blauwe kaplaarzen, wat hunkert ze oprecht. Terzijde gestaan door het puikje van Tooneelgroep Amsterdam.

Tsjechov schreef zijn verhaal in 1896. Op het landgoed van de oude Sorin brengen de actrice Arkadina en de schrijver Trigorin de

▶ **Regisseur Thomas Ostermeier steekt één thema boven die andere uit: liefde.**

Zijn troef daarbij is Devos

zomer door. Arkadina's zoon Kostja droomt van een carrière als toneelschrijver. Maar een eerste poging met zijn buurmeisje Nina in de hoofdrol, wordt gesmoord in commentaar van zijn moeder. Gekwetst trekt Kostja zich terug, maar het kan Nina's droom – wegkomen van de bekrompenheid van het platteland waar ze in een ijzeren keurslijf wordt gehouden – niet verstoren. Door zich aan Trigorin te geven, hoopt zij vrij te worden. Maar Trigorin, een gevierd schrijver, is te laf om echt voor haar te kiezen. Hij blijft liever veilig bij Arkadina.

De belangrijkste gebeurtenissen: Nina's totale teloorgang, Trigorin's verraad en Kostja's uiteindelijke zelfmoord, liet Tsjechov niet op het podium spelen, maar slechts navertellen, als droge feiten die het gevolg zijn van de onbewuste keuzes die zij maakten. Het ging hem vooral om de karakters en wat hen drijft.

Ostermeier laat zijn acteurs spelen op een podium met, oubollig ouderwetse, gebloemde campingstoeltjes. Zij stappen in en uit hun rol en benadrukken zo de betrekkelijkheid van al dat aards gewoel. Terwijl twee kippen de hele voorstelling lang onverstoord op het podium scharrelen, komen liefde, verraad en wanhoop voorbij. Mooie symboliek.

• 'De meeuw' is in Amsterdam te zien tot en met 23 juni, vanaf september begint de landelijke tournee.

■ Een scène uit 'De meeuw' met Hans Kesting. foto Jan Versweyveld